

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

M

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant, Gregor. XV. constitutione 18. *Inferutabili*, Non. Febr. 1622.
 Pro licentiis audiendi confessiones, & illarum renouatione, nihil potest exigi, etiam stante consuetudine, vt pro singulis licentiis aliquid soluat. S. Congr. Concilij in Turritana, 12. Martij 1633.
 Licentia standi extra claustra Monialibus non conceditur. Pius IV. constitutione 53. *In sublimi*, §. 6. Non. Maij 1561.
 Licentias exeundi è Monasteriis concedentes Monialibus excommunicationem incurrunt. Pius V. constitutione 8. *Circa*, 4. Kal. Iun. 1566.
 Licentiis secularibus mulieribus concessis ingrediendi Monasteria Monialium vt non potest, nisi de earum expresse consensu capitulariter, & per secreta suffragia habito. Urbanus VIII. constitutione 29. *Sacro-sanctum*, 27. Octobris 1624.
 Licentia ingrediendi Monasteria Monialium in casu necessitatis Medicis, Chirurgis, & Operariis concedi solita, singulis quibusque trimestribus renouari debet. S. Congr. Episc. in Camerinenf. 28. Martij 1588.
 Licentia faciendi parlamenta, item quætuandi, detur gratis, quando danda est. S. Congr. Episc. 2. Aprilis 1601. & in Neapolitana, 23. Decembris 1603.
 Licentia oretenus data excusat à pœna, licet requireretur in scriptis, præciso contemptu, vel abusu. S. Congr. Episc. in Aquilana, 19. Augusti 1603.
 Licentia S. Congregationis recipiendi ad educationem, vel habitum, semper intelligitur de consensu Monialium. S. Congreg. Episc. in Faentina, 3. Decembris 1602.
 Licentia Episcopi requiritur, vt Regulares in Ecclesiis quæ suorum Ordinum non sunt, prædicare valeant; contradicente autem Episcopo, nulli etiam in suorum Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant. Greg. XV. constitutione 18. *Inferutabili*, Non. Februarij 1622.

Liparis Insula.

Quoad temporalia vnita fuit cum Regno Siciliae vltra Pharam, non verò quoad spiritualia. Vnde Liparitanae Ecclesiae collatio fuit semper liberae dispositionis sanctæ Sedis, nec illuc introduci debet S. Officium, sicut in Regno Siciliae, sed sicut in Regno Neapolitano, nec eo extenditur Bulla Cruciatæ, præsertim quoad absolutionem casuum reſeruatorum, licet Episcopus Liparitanus sit suffraganeus Archiepiscopi Mellanenſis, vt declarauit, & decreuit Urbanus VIII. & Innocentius X. S. Congr. Episc. 4. Februarij 1611. & 20. Octobris 1618. & 7. Nouembris 1653. & 6. Augusti 1655.

Lit.

Canonici, vel Clerici non debent inuiti compelli ad contribuendum expensis alicuius litis, sed tantum post rem iudicatam pro rata vtilitatis, quæ re ipsa obueniet ipsorum Ecclesiae. S. Congr. Episc. 26. Nouembris 1591.

Locatio.

Vicarius non debet conducere redditus mensæ. Tum quia cum huiusmodi negotia dedecent. Tum etiam quia plerumque Iudex simul esset, & pars. S. Congr. Episc. 13. Septembris 1593.
 Et propter primam rationem neque Canonici, S. Congr. Episc. 10. Maij 1580.
 Cancellaria Episcopalis non debet vendi, neque locari,

nec Episcopus participare de illius vtilitate. Eadem S. Congr. 23. Decembris 1603.

M

Macellum.

Macellum separatum permittitur Ecclesiasticis. Die 9. Nouembris 1631. in Sulmonenf. lib. 2. decr. Paul. fol. 9. Barenſis, die 10. Septembris 1642. lib. 3. decr. Paul. fol. 182. à tergo. Ortonenfis, die 29. Maij 1646 ibidem fol. 282.
 Episcopo etiam permittitur pro manutentione macelli Ecclesiasticorum. Die 18. Martij 1631. in Iſernienſi: lib. 2. decr. Paul. fol. 99.
 Macellatio carnis porcinae in statu magni Ducis prohibetur Ecclesiasticis, nisi pro vsu propriarum domorum. Die 20. Ianuarij 1637. in Florentina: lib. 3. decr. Paul. fol. 22.
 Quod Ecclesiastici constituant macellum carnis pro vsu proprio. Die 12. Februarij 1647. in Mutinenſi: lib. 3. decr. Paul. fol. 5. à tergo.
 Regulares debent dare notam animalium Legato, quæ per eosdem introducunt ad effectum macellandi pro seruitio Religionum. Die 10. Maij 1639. in Bononienſi: lib. 3. decr. Paul. fol. 89. à tergo.

Magister.

Magister cæremoniarum non debet compelli Canonici, sed prouidendus alius simplex Sacerdos. S. Congr. Episc. 23. Iulij 1602. & 17. Nouembris eiusdem anni.

Magister Actorum.

Magister Actorum gaudet privilegio fori. Die 17. Martij 1659. in Oppidenſi: lib. 6. decr. Rocci. fol. 171.
 Taxa certa & moderata seruetur in Cancellaria Episcopali in tabula quadam omnibus eam videre volentibus conspicua, quæ taxam Curiae Metropolitanæ non superet. S. Congr. Episc. 2. Iunij 1598.
 Et multò minus taxam fori secularis. Eadem S. Congr. 16. Octobris 1603.

Mater.

Mater suffocans, seu occidens filium, de rigore gaudet immunitate Ecclesiastica. Die 12. Nouembris 1647. in Pisaurenſi: lib. 4. decr. Paul. fol. 33. à tergo. Adest aliud decretum S. Congregationis Concilij, quod non gaudet. Die 3. Decembris 1632. in reſeſſo.
 Mater, quæ occidit filium infantem, vel quæ malis medicamentis animati fetus procurauit abortum, privilegio immunitatis Ecclesiae non gaudet. S. Congr. apud Dian. in fin. §. p.

Mandatum.

Curia Episcopalis est manutenenda in quasi possessione exigendi vnum obolum pro quolibet scuto in quolibet relaxatione mandati exequutui vsque in infinitum. S. Congr. Episc. 3. Iunij 1628.

Mandatarius.

Mandatarius, siue Cursor Curiae Episcopalis gaudet privilegio fori ad tenorem suæ patentis. S. Congr. immunitatis in Perusina, 24. Ianuarij 1668.

Magister

Magister Scholæ.

Magister Scholæ potest excommunicari, si nolit emit-
tere professionem fidei. Nec in hoc se Metropolita-
nus ingerere debet. S. Congr. Episcop. 22. Decem-
bris 1618.

Non tamen spectat ad Episcopum diffinire ætatem Lu-
dimagistri. S. Congr. Episc. 2. Martij 1628.

Magistri ludi literarij examinari possunt ab Episcopo in
iis duntaxat, quæ spectant ad fidem, doctrinam
christianam, & bonos mores, ac tenentur facere pro-
fessionem fidei, iuxta Bullam Pij IV. S. Congr. Con-
cilij, teste Aldano in comp. can. resol. lib. 3. tit. 4.
num. 10.

Magistratus.

Magistratus debet iuxta solitum tibicines mittere ad
processiones Sanctissimi Sacramenti, nec licet pro-
hibere solitum tributum eoræ Ecclesiæ, Canonicis,
seu Fabricæ debitum à Consulibus Artium, & Mas-
sariis Villarum. S. Congr. Rit. in Naruensi, 18. Iu-
lij 1605.

Magistratus Ciuitatis cogi potest solitum obsequium
Episcopo accedenti ad Ecclesiam præstare, & iuxta
solitum accedere ad Ecclesiam Cathedralē in diebus
solemnibus, & tempore Aduentus, & Quadragesimæ.
S. Congr. Rit. 16. Iulij 1605. & 1. Septembris 1607. &
29. Nouembris 1618.

Magistratus secularis non debet sese ingerere in reui-
dendis computis, vel alio Monasterij regimine. S.
Congr. Episc. in Lyciensi, 9. Ianuarij 1601.

Neque tenere clauis clausuræ. S. Congr. Episc. in Firma-
na, 22. Ianuarij 1601.

Magistratus continuare debet in danda Regularibus, siue
Monialibus quotannis solita elemosyna. S. Congr.
Episc. 36. Augusti 1619.

Magistratus, & Officiales totius Orbis Christiani, qui
Cardinalibus Inquisitoribus non obediunt in iis, quæ
S. Officiū Inquisitionis concernunt, sunt excommu-
nicati, Pius V. constitutione 1. Sanctissimus.

Magistratus secularis subditos suos, vel quoscumque
alios directæ, vel indirectæ cogentes, vt minus libere
matrimonium contrahant, sunt excommunicati. Con-
cil. Trid. sess. 24. cap. 9.

Magistratus secularis excommunicatur, denegans Epis-
copo auxilium pro iudicanda, seu restituenda clausu-
ra Monialium. Concil. Trident. sess. 25. cap. 5. de
Regul.

Matrimoniales causæ.

Iudex secularis non potest se in causis matrimoniali-
bus intromittere. Concil. Trid. sess. 24. cap. 12.

Etiā mulierum Hebræarum à viris fugientium. S. Con-
greg. Episc. in Cremonensi, 11. Octobris 1580.

Neque Archidiaconi, & alij Iudices Ecclesiastici infe-
riores, qui iurisdictionem quasi Episcopalem non
habent, nisi hoc eis ex priuilegio obtento post Con-
cilium, vel consuetudine, aut præscriptione imme-
morabili competat. Nam S. Congregatio Concilij
censuit, priuilegia quæcumque, etiam cum quadra-
genaria præscriptione concessa, cognoscendi causas
criminales, & matrimoniales, inferioribus Episcopo,
quomodolibet exemptis, per Concilium sess. 24. c. 20.
fuisse sublata; sed immemorabilem consuetudinem de
his causis cognoscendi, quam inferiores Episcopo ha-
buerint, ipsius Concilij decreto nequaquam fuisse
sublatam.

Nomine inferiorum Episcopo non comprehenduntur
superiores Regularium. Nam Abbas est maior Archi-
diacono, quia habet primam dignitatem sicut Episco-
pus. Vnde cognoscit de causis criminalibus suorum
subditorum Regularium. S. Congr. Concilij, in Bur-
gensi, 21. Martij 1596.

Hæc cognitio debet expediri ciuilitè, sine partium car-
ceratione. S. Congr. Episc. 17. Septembris 1601.

Matrimoniales causæ, non criminales, pertinent ad Vi-
carium capitularem in mandato generali, secus in
speciali. S. Congr. Concilij, 30. Maij 1602.

Matrimonialium & criminalium causarum cognitio, ac
approbatio confessoriorum ad curam animarum, spe-
ctat ad Episcopum, donec per alium prætendentem
probetur immemoralis, & quod sit nullius. S. Congr.
Concilij, 26. Iunij, & 20. Augusti 1627.

Medici, & Medicina.

Clerici non possunt grauari pro salario Medici. Die 14.
Febr. 1628. in Nullius Sancti Laurentij: lib. 1. decret.
Paul. fol. 84. a tergo. Die 2. Augusti 1619. in regeſto.

Ecclesiastici per seiplos debent dare aliquam contribu-
tionem Medico cum facultate Episcopi, quando sol-
uitur ex contributione, quæ fit à singulis. Die 14. Au-
gusti 1634. in Albanensi: lib. 2. decret. Paul. fol. 197.
Amalfitana, die 9. Nouembris 1631. ibid. fol. 105. a
tergo. Spoletana, die 23. Augusti 1633. ibid. fol. 178.
a tergo.

Viuentes cum Ecclesiasticis eorum expensis non re-
necantur ad contributionem salarij Medici. Die 12. De-
cembris 1645. in Ciuitatis Castellana: lib. 3. decret.
Paul. fol. 166.

Clerici seluagij non eximuntur à salario Medici. Die 14.
Octob. 1630. in Neritonensi: lib. 2. decret. Paul. fol. 62. a
tergo.

Ecclesiastici non tenentur ad contribuendum taxæ pro
Medico Vniuersitatis. S. Congr. immunitatis, in Ca-
stellanetensi, 18. Nouembris 1664. & 28. Februa-
rij 1668.

Hebræi, vel infideles Medici non possunt à Christianis
aduocari, alioquin & ipsi Medici puniuntur, & Chri-
stiani Sacramentis, & Ecclesiastica sepultura priuan-
tur. Gregor. XII. cons. 68.

Neque in hoc Episcopus dispensare potest, nec vt ab eis
pharmaca, siue medicina accipiantur. S. Congr. Episc.
in Sarzanensi, 29. Nouembris 1576. & in Pisana 17.
Augusti 1629.

Medicus Monialium non debet esse minor quinquaginta
annorum, vbi Medicorum penuria non adest. S. Congr.
Episc. in Ferrarjensi, 7. Martij 1617. & in Ianuensi, 14.
Iunij 1625.

Medici, & barbitonsores ordinarij debent habere licen-
tiam generalem ingrediendi clausuram, etiam de no-
cte, in casibus vrgentis necessitatis: in aliis non or-
dinariis requiritur specialis. S. Congr. Episc. in Ferra-
riensi, 2. Iulij 1599. & 13. Iulij 1605. & 26. Iu-
nij 1607.

Debent tamen associari, eisque assisti cum infirma tra-
ctantibus. S. Congr. Episc. in Parmensi, 26. Mar-
tij 1601.

Extraordinarius permitti non debet, nisi in graui infir-
mitate. S. Congr. Episc. in Bononiensi, 8. Iulij 1588. &
in Cathacensi, 15. Februarij 1595.

Et quando Ordinarius non inuenit remedium. S. Congr.
Episc. 13. Martij 1627.

Vel est impeditus. S. Congregat. Episcop. 15. Mar-
tij 1646.

Medicus

Medicus postquam ad Ordines sacros est promotus, non potest absque Pontificia dispensatione medicinam exercere, idque prohiberi debet sub grauibz poenis. S. Congr. Episc. 22. Nouembris 1616.

Metropolitanus.

Non debet publicare monitoria in forma *Significauit*, in diœcesi suffraganei. S. Congregat. 15. Septembris 1603.

Neque inhibere suffraganeo in materia obseruationis festorum. S. Congr. Episc. 11. Ianu. 1622.

Neque in materia immunitatis Ecclesiasticæ, sed debet remittere ad Sedem eos, qui recurrunt. S. Congr. Episc. 23. Septembris 1624.

Episcopus suffraganeus nullo modo inhibere potest Vicario Metropolis, ne se ingerat in aliqua causa. S. Congr. Episc. 15. Decembris 1623.

Meretrix.

Meretrix publica eicienda ab Ecclesia. Die 4. Septembris 1666. in Perusina; *lib. decr. Altoniti. fol. 12.*

Meretrices possunt ire semper ad diuina officia, & in diebus festis tenentur Missam audire. S. Congr. Episc. in Perusina, 23. Iulij 1602.

Debent omnes expelli, quæ habitant prope Monasteria, nec ex eis aliqua relinqui. S. Congr. Episc. 6. Martij 1618.

Mercatura.

Clericis non solum censetur vetitum exercere mercaturam, sed etiam tenere affectus à laicis, maxime gabellarum. S. Congr. in Terracineni, 12. Ianuarij 1647.

Est tamen permessa Clericis conductio bonorum patrimonialium, & beneficiorum, eorumque cultura pro sua, & suorum sustentatione; non verò conductio aliorum bonorum, nisi ex vrgenti, & præcisâ necessitate. S. Congr. Concilij, 23. Maij 1627.

Sacra Congregatio Concilij 7. Octobris 1604. præcepit significari Regularium Superioribus, vt inuigilent, ne Regulares in Indiis, tam Orientalibus, quam Occidentalibus mercaturam exercent, neque in locis Regi Infideli subiectis, nève inde reuertentes aurum, argentum, gemmas, aliâve merces secum deferant.

Quod postea pro Indiis Orientalibus, 22. Februarij 1633. Urbanus VIII. sanctione firmavit, quæ est 16. in appendice, & incipit, *Ex debito*, §. 8. Et pro omnibus locis renouauit Clemens IX. Vide verbo *Negotiator.*

Mezadri.

Mezadri Ecclesiasticorum non tenentur ad solutionem impositionis Principis pro portione colonica, quæ sibi contingit ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum; sed tantum possunt compelli pro rata propriorum bonorum. Die 20. Iunij 1656. in Mutinensi, *lib. 5. Decr. Paul. fol. 98. à tergo.*

Miles.

Miles vulnerans sacerdotem in loco sacro non gaudet priuilegio militari, imò est excommunicatus. Die 6. Maij 1653. in Celsenensi; *lib. 5. decr. Paul. fol. 13.*

Milites in Monasteriis, & locis piis se recipere non possunt. Pius V. Constitutione 148. Cum sicut, sub anno 1572.

Milites hospitari facere non potest Magistratus secularis

in domibus Ecclesiasticarum personarum, quamvis laicis locatis, cum per indirectum in bonorum Ecclesiasticorum præiudicium redundet. S. Congr. Episc. 9. Iunij 1617.

Milites S. Benedicti de Auis in Regno Portugallie perfruuntur omnibus priuilegiis concessis, & concedendis Militibus S. Iacobi de Spatha, de Calatraua, & de Alcantara. Gregor. XIII. constitutione 32. *Ex Apostolica*, de anno 1575.

Milites S. Iacobi de Alcantara perfruuntur omnibus gratiis, & priuilegiis concessis, & concedendis Ordini Cisterciensi S. Benedicti. Leo X. constitutione 44. *In Apostolica*, 10. Kal. Iulij 1581.

Milites S. Mariæ de Calatraua fruuntur omnibus priuilegiis Ordinis Cisterciensis, Iulius II. constitutione 16. *Romani*, Kal. Aprilis 1508.

Milites S. Ioannis Hierosolymitani sunt exempti à Iurisdictione Ordinariorum. Pius IV. constitutione *Circumspecta*, Kal. Iul. 1560.

Ad eorum Magnum Magistrum pertinet causarum cognitio, qui habet iurisdictionem meri, & mixti imperij in personas, & bona Militiæ. Pius I V. *ibid.*

Bona eorum vbique decedentium, etiam ex illicita negotiatione acquisita, vti spolia, non ad Cameram Apostolicam, sed ad Hospitale spectant. Pius IV. constitutione 29. *Romani*, 24. Martij 1561.

Eorum Parochiales Ecclesiæ quoad animarum curam, & administrationem Sacramentorum ab Episcopis visitari possunt. Gregor. XIII. const. 67. *Circumspecta*, 25. Nouembris 1580.

Assassinij criminis reos non possunt Iudices laici illos declarare, sed eius cognitio spectat ad superiores Militiæ, iuncto Episcopo loci. Clemens VIII. *const. 57.*

A visitatione Episcoporum exemptæ sunt eorum Ecclesiæ ex priuilegio Summorum Pontificum, præterquam si fuerint curatæ. S. Congr. Concilij, teste Armend.

Priuilegia concessa Militibus Status Ecclesiastici seruari debent in foro Ecclesiastico, sicut in laicali, dum causæ non sunt merè Ecclesiasticæ. S. Congr. Episc. 15. Nouembris 1658. scilicet priuatiuè quoad Iudicem laicum. Eadem S. Congr. 3. Octobris 1659.

Miserabiles.

Personæ miserabiles possunt conuenire exemptos coram Ordinario. S. Concil. Trid. *sess. 7. c. 14.*

Missæ.

Missam celebrantes ad ordinem Presbyteratus non promoti, ab Inquisitoribus hæreticæ prauitatis puniuntur. Gregor. XIII. constitutione 21. *Officij*, sub 6. Augusti 1574. Et Curia seculari, præuia degradatione trañuntur. Clemens VIII. constitutione 31. *Esse alias*, 1. Decembris 1601. quam constitutionem ad omnes etiam minores viginti quinque annis, dummodò vigesimum ætatis annum compleuerint, ampliavit Urbanus VIII. constitutione 79. *Apostolatum*, 23. Martij 1628.

Permitti debet carcerato, etiam pro delicto celebrare per alium, & participare de massa. S. Congr. Episc. 11. Iulij 1594.

Sicut etiam absenti, etiam per Regulares. S. Congr. Episc. 21. Iulij 1597.

Nec Regulares indigent licentia Ordinarij, sed Rectorum Ecclesiæ tantum, renouanda de anno in annum. S. Congr. Episc. 10. Ianuarij 1617.

Communitates possunt facere celebrari in Parochiali, vel aliis Ecclesiis, aut Capellis quot missas volunt, sine tamen

tamen præiudicio iurium Parochialium, etiam quoad oblationes. S. Congr. Episc. 29. Nouembris 1581. & 11. Aprilis 1625.
Non potest Episcopus cantare Missam in Ecclesiis Regularium ipsi inuitis, ubi non est solitum. S. Congr. Episc. in Ferrariensi, 6. Iulij 1593.
Sacerdos inquisitus, sed absolutus, celebrare potest, si non adit scandalum. S. Congreg. Episc. 8. Ianuarij 1649.
Et cui fuit assignatus Conuentus pro carcere, non prohibetur ire ad Ecclesiam ad celebrandum. S. Congr. Episc. 11. Augusti 1651.
Non tamen carceratus pro delicto graui. S. Congr. Episc. 2. Maij 1601.
Regulares in aliqua Ecclesia celebrare soliti compelli debent ad continuandum. S. Congr. Episc. 10. Maij 1580.

Mixti fori causæ.

Causæ mixti fori, in quibus Iudex Ecclesiasticus per citationem præuenit, pertinent ad Ecclesiasticum. Nam in causis mixti fori Iudex, qui præuenit realiter, cognoscere debet de causâ. In contumacia verò uterque Iudex procedere potest. S. Congr. Immunitatis, in Casenatenſi 1626.

Mola, & Molendinum.

Molendina, & alia ædificia sub directo dominio Ecclesiæ sunt exempta. Die 15. Ianuarij 1647. in Montis Regalis: lib. 4. decret. Paul. fol. 2. à tergo.
Laici non possunt impedire ire ad Molendinum Ecclesiasticum. Die 7. Martij 1651. in Bittettina: lib. 4. decret. Paul. fol. 138.
Molendina Ecclesiasticorum, & Ecclesiarum non comprehenduntur sub prohibitione Communitatis, ne ad illa confluant ciues ad molendum. Die 17. Augusti 1655. in Auximana: lib. 5. decret. Paul. fol. 72.
Firnana, die 2. Iulij 1630. lib. 2. decret. Paul. folio 48. Ælina, die 8. Aprilis 1631. ibidem folio 1.
Ecclesiastici, & molentes in eorundem molendinis non comprehenduntur sub prohibitione soluendi gabelam della Pesâ. Die 19. Ianuarij 1638. in Maceratenſi: lib. 3. decret. Paul. fol. 52. à tergo. Vintimiliensis, die 18. Maij 1649. lib. 4. decret. Paul. fol. 80.
Ecclesiastici possunt retinere in propriis domibus pro eorum vsu molendina nuncupa Centimoli. Die 20. Septembris 1650. in Lycienſi: lib. 4. decret. Paul. fol. 120.
Ecclesiastici non possunt cogi ire ad certum molendinum. Die 15. Februar. 1633. in Vgentina: lib. 2. decret. Paul. fol. 151. à tergo. Barenſis, die 22. Septembris 1634. ibidem fol. 2.
Molendinum Collegij Societatis Iesu gaudet exemptione. Die 27. Septembris 1632. in Maceratenſi: lib. 2. decret. Paul. fol. 139.
Mensura vulgò nuncupata *lescodelle*, ablata à molendinis Ecclesiasticorum, sunt restituendæ. Die 12. Ianuarij 1649. in Veliterna: lib. 4. decret. Paul. fol. 70. à tergo.
Impedientes macinare oliuas in molendinis Ecclesiasticorum excommunicantur. Die 11. Augusti 1631. in Cefaludenſi: lib. 2. decret. Paul. fol. 187. à tergo.
Quod communitas Montis Georgij faciat declarationem, se non intellexisse in suo edicto compre-

hendere molendinum Ecclesiasticorum. Die 19. Nouembris 1630. in Firmana: lib. 2. decret. Paul. fol. 65.
Non licet appaltatoribus sæcularibus requisitionem facere in molendinis Regularium, & Ecclesiasticorum. Die 23. Iulij 1647. in Auximana: lib. 4. decret. Paul. fol. 18. Viterbiensis, die 13. Augusti 1647. ibidem fol. 25. à tergo.
Permitti non debet intra clausuram, nisi cederet ad firmiorem illius custodiam. S. Congreg. Episc. 7. Iulij 1579. & 8. Augusti 1581.

Monetarij.

Monetarij gaudent immunitate Ecclesiastica, sed contra Ecclesiasticos in huiusmodi delicto procedendum est iuxta formam constitutionis Urbani VIII. de anno 1627. Die 16. Ianuarij 1635. in Oppidenſi: lib. 2. decret. Paul. fol. 214. à tergo.
Cognitio causæ Clerici monetarij spectat ad Episcopum, iuxta constitutionem Urbani VIII. die 18. Februarij 1631. in Eugubina, ibid. fol. 96.
Monetas aureas, & argenteas tondentibus pœnam vltimi supplicij imponit Pius V. constitutione 3. Cum nihil magis, 8. Kal. Nouembris 1570. Approbat, confirmat, & innouat Urbanus VIII. & ad omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, etiam quomodolibet exemptas, cuiusvis ordinis, Societatis, Instituti, necnon Militiarum quarumcunque, & hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani Regulares in omnibus, & singulis Prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis in Italia duntaxat existentibus, qui aureas, vel argenteas monetas tondere, fabricare, colare, vel alias adulterare, seu etiam quomodolibet adulteratas scienter erogare, aut exponere præsumperint, extendit, & ampliat, ac vult, vt culpabiles in præmissis reperti præuia degradatione Curia seculari poniendi tradantur. Urbanus VIII. constitutione 75. In suprema, idib. Nouembris 1627.
Monetarij gaudent immunitate Ecclesiæ. S. Congr. Immunitatis, in Pisana, 8. Aprilis 1668.
Ad Ordinarios locorum, ubi non est Legatus, vel Prolegatus, spectat cognitio causæ monetariorum Ecclesiasticorum, etiam Regularium. Urbanus VIII. ibidem.
Et ad viciniorem Ordinarium, si locus delinquentis est exemptus, ibidem.
Detinentes, transferentes instrumenta, opem, materiam præstantes, tritemium decennali pœna puniuntur, ibid.
Impedientes, ne procedatur, puniantur eo ipso beneficiis, officiis, cum inhabilitatione, amissione vocis actiue, & passiuæ, & excommunicantur, ibidem.
Tenentur omnes consignare acta, & scripturas, requisiti à prædictis, ibidem.

Monasterium.

Administratio bonorum Monasterij cum deputatione factorum, & colonorum, fieri debet à Syndicis, cum approbatione Episcopi. Fructus verò, redditusque collecti, & exacti consignari monialibus. Episcopo verò rationem reddant tam Syndici, quam Moniales. S. Congr. Episc. in Ciuitatis Castelli, 11. Augusti 1651.
Puniri debent in casibus particularibus, qui licentiis abutuntur, in iis fraudem committentes. S. Congr. Episc. 20. Nouembris 1601. Etiam pœnis corporis afflictiui. Eadem S. Congreg. in Anconitana, 8. Nouembris 1588.

Monasteria omnia, & loca pia ab hospitandi milites onere exempti Pius V. const. 118. *Cum sicut*, sub anno 1572.

Mons.

Mons pietatis non gaudet immunitate Ecclesiastica. Die 26. Septembris 1662. in Maceratenfi: *lib. decr. Rocci, fol. 428.*

Musici.

Musici Ecclesiæ Cathedralis gaudet privilegio fori. Die 28. Novembris 1653. in Vrbeuetana: *lib. 5. decr. Paul. fol. 26.*

Si quis laicus cantauerit prope Monasteria, Episcopus instabit apud Principem, vel Iudicem secularem, ut eum severe puniat; si Ecclesiasticus, ipse puniet. S. Congreg. Episc. in Liciensi, 9. Septembr. 1639.

Mulier.

Congregationem mulierum, quæ moniales esse nolunt, Principes seculares authorizare non possunt. S. Congreg. Episc. 4. Maij 1604.

N

Negotiator.

Contra Clericos negotiatores apponi non debet pena excommunicationis. S. Congr. Episc. 21. Novembris 1605.

Non censetur negotium illicitum mittere ad vendendum frumentum, vinum, oleum, & similia collecta in proprio patrimonio, vel beneficio. S. Congr. Episc. in Melphitana, 15. Decembr. 1603.

Ecclesiastici non possunt molestari pro negotiis illicitis, qui emunt frondes mororum, seu ceraforum pro serico. S. Congr. Episc. 12. Maij 1617.

Clerici tenere possunt affectus rerum Ecclesiasticarum, dummodò opera manualia per laicos exerceant. S. Congr. Episc. 16. Novembris 1618.

Licet in necessitate presbytero tutori negotiari pupillorum nomine, dummodò id non fordide faciat, nec cum sui officij detrimento, nec cum ordinis dedecore, lucrumque quod ex iusta negotiatione provenit, non in tutoris, sed in pupilli cedat utilitatem. S. Congr. Concilij, 17. Aprilis 1627.

Negotiationis illicitæ prætextu non debent molestari Clerici, qui sua bona patrimonialia, ac beneficiorum, quæ obtinent, excoli faciunt, animaliaque ad hunc effectum necessaria emunt, venduntque. S. Congr. Episc. 15. Novembris 1616.

Ecclesiastici in morte non possunt disponere de acquisitis per negotiationem, sed ea omnia Camera Apostolicæ applicata sunt ipso iure, & veniunt in causam spolijs, ex Bulla Pij IV. & Pij V.

Notarius.

Notarius Curiae Episcopalis gaudet privilegio fori, & immunitate ab oneribus personalibus. Die 11. Decembris 1614. in Vastionensi, in *regeſſo*.

Notarius Vicarij foranei, qui actu interuit, gaudet privilegio fori. Die 26. Augusti 1636. in Auximana: *lib. 1. decr. Paul. fol. 11.*

Notarius Curiae Episcopalis gaudet privilegio fori, quia est de familia Episcopi. S. Congr. Episc. in Ortonensi, 6. Augusti 1602. & in Squillacensi, 13. Octobris 1605.

Notarius exul ab Vrbe ob defectus in officio commissos, non debet admitti in Tribunalibus Ordinariis. S. Congr. Episc. 6. Septembris 1652.

Non potest esse Clericus. S. Congr. Episc. 30. Aprilis 1627. in Aquilana.

Neque Regularis. Eadem S. Congreg. 21. Septembris 1646.

Notario criminali Civitatis, si sit vir probus, & sub quovis prætextu taxam non excedat, uti potest Episcopus. S. Congregat. Episcop. 14. Aprilis 1615.

Notarij S. Inquisitionis creati possunt etiam Clerici Seculares, & Regulares in causis ad eam spectantibus, per Inquisitores hæreticæ pravitatis. Alexander IV. const. 22. *Ne commissæ*, idib. Octobris 1260.

Nuntius.

Nuntius Apostolicus absque facultate non potest extrahere delinquentes à loco immuni, secus incidit in excommunicationem. Die 5. Februarij 1667. in Taurinensi: *lib. decret. Aloniti, folio 42. à tergo.*

In materia negotiorum illicitorum spectat ad Nuncios cumlativè quoad ordinarios locorum causarum cognitio. S. Congregat. Episcop. 2. Maij 1600.

Debent curare, quod fratres in foro laicali carcerati suis Superioribus consignentur. S. Congr. Episc. in Neapolitana, 27. Iulij 1604.

Nuncius Neapolitanus habet iurisdictionem primò per consuetudinem introductam, postea confirmatam per Breve Pauli V. cognoscendi differentias civiles, quæ moventur à secularibus contra Regulares in toto Regno. S. Congregat. Episc. 23. Ianuarij 1616.

Nuncius Apostolicus non debet exercere diuina in Ecclesia Archiepiscopi absque eius licentia. S. Congreg. Rit. in Taurinensi, 9. Martij 1593.

Nuncius Apostolicus si promoveat ad Ordines sacros suæ Prouinciæ Clericos absque facultate Sedis Apostolicæ, ipse, & ordinari incurrunt in penas impositas à S. Concilio Trid. *cap. 8. sess. 23.* S. Congr. Concil. in Taurinensi, 16. April. 1633.

Nundina.

Nundinarum, mercatum, & feriarum sub prætextu præceptum de Dominicis, & festis diebus sanctificandis, & obseruandis nullatenus est violandum. Caterùm his diebus licet agasombus, ac alijs iumentorum vectoribus, seu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiusmodi feruentibus, ac ministris sarcinas, & onera nundinarum exonerare, & deponere, inceptumque iter, Missa prius audita, transeundo prosequi, & continuare, non autem debent sarcinas componere, & iumenta onerare ad iter denudò incipiendum, neque mercatoribus, aut alijs etiam viatoribus iis diebus etiam clausis apothecis merces vendere, emere, aut asportare licet, nisi tantum ad victum necessaria, aut alia minuscule, & modici valoris, & momenti operam confecta, atque laborata, pro transeuntium hospitum, aduenarum,